

Notitie (vormvrije) m.e.r.-beoordeling

Project:	Bestemmingsplan Oude Tempel
Onderwerp:	m.e.r.-beoordeling (deels vormvrij)
Referentie:	16M8024.NOT03.DB_notitie_m.e.r.-beoordeling
Datum:	25 oktober 2017
Auteur:	Mw. mr. D.R. Boer
Bestemd voor:	Gemeenteraad van Soest

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad van Soest wil een bestemmingsplan vaststellen voor een groene woonwijk, met 230 tot 300 woningen aan de oostkant van de kern Soesterberg, langs de Oude Tempellaan. De woningbouwlocatie is één van de drie onderdelen van de woningbouwlocatie 'Apollo Noord'. De andere onderdelen zijn de sauna en de woningbouwlocatie 'Kontakt der Continenten', aan de zuidoostzijde van het plangebied van bestemmingsplan 'Oude Tempel'.

Het ontwerp van het bestemmingsplan heeft van 15 juni 2017 tot en met 9 augustus 2017 ter inzage gelegen. Er zijn 13 zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan ingediend. In één van de zienswijzen wordt aangegeven dat ten onrechte geen beoordeling is gedaan of een milieueffectrapportage moet worden doorlopen. Naar aanleiding van deze zienswijze wordt dit alsnog gedaan.

1.2 Besluit milieueffectrapportage 1994 en het bestemmingsplan 'Oude Tempel' als besluit

De activiteiten die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt vallen in twee categorieën van bijlage II bij het Besluit milieueffectrapportage 1994:

1. **categorie D 11.2:** de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject. Hieronder valt onder andere de bouw van woningen. De uitbreiding blijft in dit specifieke geval ruim onder de drempelwaarde voor deze activiteit, namelijk een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen;
2. **categorie D 27:** de eerste bebossing of ontbossing van gronden met een andere dan een agrarische bestemming, met het oog op een andere ruimtelijke functie van die grond. De drempelwaarde is hier 10 ha of meer.¹

¹ De vigerende bestemming van het plangebied is 'Bos – Bostuin', met name bedoeld voor tuinen bij aangrenzende percelen. Het is de vraag of deze categorie in dit geval van toepassing is; het Besluit m.e.r. geeft hierover geen duidelijkheid. In verband hiermee en vanwege het feit dat, als de categorie van toepassing is, de drempelwaarde, een oppervlakte van 10 hectare of meer, wordt overschreden, is deze categorie toch in deze notitie meegenomen.

Een bestemmingsplan kan, in de zin van het Besluit m.e.r., zowel een **plan** als een **besluit** zijn. Een bestemmingsplan wordt beschouwd als **plan**, als het een kader vormt voor één van de besluiten die in de laatste kolom van de categorie is genoemd. Als dit zo is, moet voor het bestemmingsplan een milieueffectrapportage voor plannen worden doorlopen.

In het geval van het bestemmingsplan 'Oude Tempel' wordt rechtstreeks woningbouw mogelijk gemaakt, zonder dat daarvoor nog een besluit (uitwerkings- of wijzigingsplan) uit de laatste kolom van de genoemde categorieën nodig is. Verder bevinden de houtopstanden die moeten worden gekapt om de woningbouw mogelijk te maken zich binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom en is hiervoor geen besluit als bedoeld in artikel 4.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming vereist. Dit betekent dat het bestemmingsplan in dit geval niet als plan, maar als **besluit** moet worden aangemerkt en is het doorlopen van een milieueffectrapportage voor plannen niet aan de orde.

Het Besluit m.e.r. (artikel 2, vijfde lid onder b.) schrijft ook bij activiteiten onder de drempelwaarde voor dat een milieu-effectbeoordeling nodig is, waarbij wordt verwezen naar de Europese richtlijn milieueffectrapportage. Dit is de zogenaamde *vormvrije m.e.r.-beoordeling*.

Op 7 juli 2017 zijn het Besluit milieueffectrapportage en de Wet milieubeheer (en de Crisis- en Herstelwet) gewijzigd. Eén van de belangrijkste gevolgen van deze wetswijziging is dat een vormvrije m.e.r.-beoordeling dezelfde procedure moet doorlopen als een formele m.e.r.-beoordeling: een particulier of ondernemer die initiatiefnemer is van een bepaalde activiteit, dient een aanmeldnotitie in bij het bestuursorgaan dat bevoegd is te besluiten op de aanvraag waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. Het bevoegd gezag moet binnen 6 weken beslissen of een milieueffectrapportage moet worden doorlopen. De nieuwe eisen gelden ook voor lopende aanvragen, waarop na 16 mei 2017 nog een besluit moet worden genomen.

In dit specifieke geval is de initiatiefnemer ook het bevoegd gezag en is een aanmeldnotitie niet per definitie noodzakelijk. De gemeente heeft er voor gekozen toch een notitie te laten maken, zodat voor een ieder helder is wat de kaders en de basis voor de besluitvorming zijn. Omdat de procedure voor de vormvrije en formele m.e.r.-beoordeling gelijk is, worden deze gecombineerd in één aanmeldnotitie. Onder m.e.r.-beoordeling in deze notitie vallen dus beide vormen.

1.3 Procedure in relatie tot bestemmingsplan

De Wet milieubeheer (Wm) bevat enkele procedurebepalingen voor de (vormvrije) m.e.r.-beoordeling. Artikel 7.19 bepaalt dat, als het bevoegd gezag degene is die een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit wil ondernemen, het in een zo vroeg mogelijk stadium voor de voorbereiding van het besluit waar de m.e.r.-beoordeling bij hoort, een beslissing over de vraag of vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die de activiteit voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport moet worden gemaakt

Onder een zo vroeg mogelijk stadium wordt verstaan het stadium voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerpbesluit, in dit geval het ontwerpbestemmingsplan. Het bevoegd gezag neemt de beslissing na overleg met de bestuursorganen die bij of krachtens een wet moeten worden betrokken bij de voorbereiding van het betrokken besluit.

2 Relevante informatie

Voor het opstellen van deze notitie en de toets aan de verschillende criteria (zie onderdeel 3) is gebruik gemaakt van documenten die zijn gemaakt voor het (ontwerp)bestemmingsplan, waaronder de boomtechnische studie en de natuuronderzoeken.

Van belang is verder het volgende.

Het plangebied Oude Tempel is onderdeel van de gebiedsontwikkeling 'Hart van de Heuvelrug', waarvoor de voorbereidingen al in 2004 zijn gestart. Dit programma richt zich op de ruimtelijke kwaliteitsverbetering van het gebied tussen Amersfoort, Soest en Zeist. De gemeenten Soest en Zeist en de provincie Utrecht werken in het gebiedsprogramma 'Hart van de Heuvelrug' samen aan de kwaliteitsverbetering van natuur, wonen, werken, zorg en recreatie. Voor de projecten in het programma geldt een saldobenadering, gebaseerd op een verevening van rode en groene bestemmingen door middel van een zogenaamde roodgroenbalans. Hierbij geldt dat de som van de oppervlakten gemoeid met bestemmingswijzigingen van "rood" naar "groen" ten minste gelijk moet zijn aan de som van de oppervlakten gemoeid met bestemmingswijzigingen van "groen" naar "rood". Het programma zorgt door het realiseren van twee ecologische corridors en uitbreiding van kerngebieden in zijn totaliteit tot een kwaliteitsverbetering van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het ontsnipperen van het natuurgebied de Utrechtse Heuvelrug. De rode projecten zorgen er voor dat dit kan worden gefinancierd.

De samenwerking en het programma zijn vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst Hart van de Heuvelrug (5 juni 2015). Het plangebied Oude Tempel is onderdeel van een van de rode locaties (Apollo Noord), waarvoor een woningbouwontwikkeling is voorzien. De gemeente Soest heeft een inspanningsverplichting om deze opgave te realiseren. De behoefte aan nieuwe woningen is groot en er is geen realistische alternatieve locatie beschikbaar. Omdat de afweging over de invulling van het plangebied in feite al in een ander kader heeft plaatsgevonden en dat kader een balans biedt tussen groen en rood, heeft het uitvoeren van een milieueffectrapportage voor het bestemmingsplan geen bijzondere toegevoegde waarde. De navolgende beschouwing van de beoordelingscriteria voor de m.e.r.-plicht bevestigt dit.

3 m.e.r.-beoordeling

In de m.e.r.-beoordeling moet aandacht worden besteed aan alle criteria die zijn opgenomen in Bijlage III bij de Europese richtlijn 'betreffende de milieubeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten'. In het vervolg van dit onderdeel worden de criteria kort en bondig beschouwd. Een uitgebreide beschouwing van de effecten van de activiteit is te vinden in (onder meer) de informatie die in onderdeel 2 is genoemd en hier niet inhoudelijk wordt herhaald.

3.1 Kenmerken van het project

Bij het **kenmerk van het project** moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. de omvang van het project;
- b. de cumulatie met andere projecten;
- c. het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- d. de productie van afvalstoffen;
- e. verontreiniging en hinder;
- f. risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

Ad a.

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Soesterberg heeft een omvang van ca. 16.3 ha. Binnen het plangebied worden maximaal 300 woningen in een groene setting gerealiseerd. Om de woningen mogelijk te maken wordt een deel van de bestaande houtopstand gekapt, maar waardevolle bomen en laanstructuren blijven in stand en vormen een gegeven voor de definitieve stedenbouwkundige invulling. De omvang van het gebied is niet zodanig groot, dat dit een milieueffectrapportage rechtvaardigt.

Ad b.

Het project maakt onderdeel uit van een grote gebiedsontwikkeling, waarbinnen al een afweging heeft plaatsgevonden. Voor de projecten binnen deze gebiedsontwikkeling kan niet van 'cumulatie' worden gesproken, gezien het uitgangspunt dat er een groen-rood-balans moet worden aangehouden. Een relevante cumulatie met projecten buiten deze gebiedsontwikkeling is niet aan de orde.

Ad c.

Onder natuurlijke hulpbronnen worden onder andere niet vernieuwbare bronnen, zoals fossiele brandstoffen verstaan, maar ook vernieuwbare bronnen, zoals hout, rubber, drinkwater en zuurstof. In dit geval wordt een deel van de houtopstand gekapt. Waardevolle houtopstanden blijven bewaard en zijn ingepast in het plangebied. Daartegenover staat dat in het kader van de gebiedsontwikkeling een kansrijke kwaliteitsverbetering van bestaande en versnipperde natuur is en nog wordt gerealiseerd.

Ad d.

De productie van afvalstoffen is beperkt tot de toekomstige huishoudelijke afvalstoffen en deze categorie vormt naar aard en omvang geen aanleiding voor het doorlopen van een milieueffectrapportage.

Ad e.

Relevante verontreiniging en hinder als gevolg van het toekomstig gebruik van het plangebied, door maximaal 300 huishoudens, is niet aan de orde.

Ad f.

Dit aspect ziet met name op bedrijfsprocessen en is in het geval van het gebied Oude Tempel niet aan de orde.

3.2 Plaats van het project

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop het project van invloed kan zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. het bestaande grondgebruik;
- b. de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- c. het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - wetlands;
 - kustgebieden;
 - berg- en bosgebieden;
 - reservaten en natuurparken:
 - gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn);
 - gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
 - gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
 - landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang .

Ad a.

Het bestaande grondgebruik is bos, meer specifiek *bostuin*. Gronden met deze bestemming zijn primair bedoeld voor tuinen bij de op aangrenzende gronden gelegen gebouwen. Het gebruik verandert wezenlijk. Dat dit in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening is onderbouwd in het kader van het ontwerpbestemmingsplan. De verandering op zich rechtvaardigt niet het doorlopen van een milieueffectrapportage.

Ad b.

Het plangebied ligt vrijwel geheel buiten het NNN, slechts een strook van 2 tot 4 meter aan de noordzijde ligt binnen het NNN. Deze strook bestaat uit een onverhard pad. Het perceel krijgt een passende bestemming en blijft onaangetaast.

Zoals al aangegeven wordt een deel van de houtopstand gekapt, ten behoeve van woningbouw. Waardevolle bomen en laanstructuren blijven in stand en zijn ingepast in het plangebied. In het kader van de gebiedsontwikkeling is al een afweging gemaakt tussen groen en rood. Het gebied ligt in de bebouwde kom van Soesterberg en wordt omringd door woningbouw en andere rode activiteiten.

De lanen zijn boomtechnisch en cultuurhistorisch waardevol, de bosvakken (muv vak 2 en rondom het landhuis) zijn van geringe waarde. De laanbeplanting is als vertrekpunt bij het ontwerp gehanteerd.

Ad c.

In de omgeving van het plangebied bevinden zich geen van de in de opsomming genoemde (potentieel) waardevolle gebieden.

Het plangebied maakt deel uit van het 'beschermd dorpsgezicht Soesterberg', als zodanig aangewezen vanwege de bescherming van de orthogonale structuur uit de zeventiende eeuw. Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan is een onderzoek naar archeologische en cultuurhistorische waarden uitgevoerd². Hierin is rekening gehouden met de redengevende omschrijving van het beschermd dorpsgezicht. In het onderzoek wordt aanbevolen om de onderdelen met een hoge en zeer hoge cultuurhistorische waarde duurzaam in te passen in het inrichtingsplan. Dit betekent niet alleen dat een structuur of element fysiek gehandhaafd zou moeten blijven, maar ook dat het betreffende onderdeel als vertrekpunt voor het ontwerp dient te worden genomen. Dit is gebeurd. Waardevolle houtopstand blijft bestaan. Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu wordt niet bedreigd. Met inachtneming van deze voorwaarden geeft het aspect 'beschermd dorpsgezicht' geen aanleiding voor het doorlopen van een milieueffectrapportage.

3.3 Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking),
- b. het grensoverschrijdende karakter van het effect
- c. de waarschijnlijkheid van het effect,
- d. de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Ad a t/m d.

Het potentiële effect van de activiteit is vanwege de aard en omvang daarvan beperkt, voor wat betreft het fysieke bereik en de grootte van de getroffen bevolking.

Om de woningbouw mogelijk te maken wordt een deel van de houtopstand in het gebied verwijderd, welk effect zeker zal intreden en onomkeerbaar is. Daar staat tegenover dat in het kader van de gebiedsontwikkeling 'Hart van de Heuvelrug' maatregelen zijn en worden genomen om de versnippering van de natuur tegen te gaan door het aanleggen van groene corridors.

In het plangebied zijn beschermde diersoorten aanwezig, waaronder das, hazelworm, buizerd en grootoorvleermuis.³ Voor een groot deel kunnen de effecten voor deze soorten worden gemitigeerd. Omdat negatieve effecten, ondanks mitigerende maatregelen, niet in alle gevallen geheel kunnen worden uitgesloten, is of wordt een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd.

² Gemeente Soest PLANGEBIED APOLLO-NOORD TE SOESTERBERG Archeologisch en Cultuurhistorisch bureauonderzoek BAAC rapport V-08.0019

³ Th. de Jong, 2017, Natuurtoets Wet Natuurbescherming Oude Tempel, 2017, Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-30.

Gezien de belangen die bij de planontwikkeling spelen, dringende woningbehoefte en tegengaan versnippering natuurgebied de Utrechtse Heuvelrug, is de verwachting dat de ontheffing verleend wordt.

4 Conclusie

De activiteiten die mogelijk worden gemaakt in het (ontwerp) bestemmingsplan 'Oude Tempel' zijn, gelet op de kenmerken en de plaat van de activiteiten en de kenmerken van de potentiële effecten, niet zodanig van invloed op het milieu dat een milieueffectrapportage moet worden doorlopen. Van groot belang hierbij is dat de ontwikkeling in het ontwerpbestemmingsplan deel uitmaakt van een grote gebiedsontwikkeling, in welk kader een afweging tussen 'groen' en 'rood' heeft plaatsgevonden. Het voorstel is om de gemeenteraad van Soest op basis van deze notitie te laten besluiten dat geen milieueffectrapportage nodig is.